

Mottó:

A papír halhatatlanná teszi az embert (Plinius)

A papíripar szolgálatában

Áttekintés a Papír- és Nyomdatechnika és a Papíripar tevékenységéről
Polyánszky Éva

PAPÍR- ÉS NYOMDATECHNIKA (1948–1956)

Bár folyóiratunk: a PAPÍRIPAR 50. évfolyamát írjuk, nem felejtkezhetünk el az előzményekről. A PAPÍRIPAR mintegy utódja az – 1948-ban megalakult PNYME (akkor

Papír- és Nyomdaipari Tudományos Egyesület) és a szakszervezet kiadásában – 1948. november elején megjelent PAPÍR- ÉS NYOMDATECHNIKA c. újságnak, melynek címlapján ez szerepelt: „a papírosiparok és a grafikai iparok dolgozóinak szaklapja”.

Főszerkesztője *Lengyel Lajos*, szerkesztője *Haiman György* volt. Szerkesztő bizottságának tagjai: *Galló Ernő*, *dr. Morvay Sándor*, *Szántó Tibor* és *dr. Vámos György* voltak.

A lap előfizetési díja 1 évre 24 Ft volt egyes tagoknak, 240 Ft vállalatoknak, 12 Ft példányonként, 168 Ft külföldre, 1 évre.

Közösen indult tehát a két szakma havonta megjelenő újságja, melynek kb. 2/3-a a nyomdaiparral, 1/3-a a papíriparral foglalkozott.

Az első évfolyam sajnos nem lelhető fel, de ha fellapozzuk a II. évfolyam számait és hozzávetőleges statisztikát készítünk a cikkekről, mindennek előtt feltűnik az adott kor (1950) jellegzetes hangulata, a II. világháború után beindult ipari fejlesztés lelkesítő légköre. Ez megfelel annak a célnak, amivel indították a lapot:

„Célunk az volt, hogy szaklapunk a kollektív szervező szerepét vállalja, és legyen a termelés műszaki, szervezési és üzemgazdasági kérdéseinek, a több és jobb termelés szándékának propagandistája.”

Gazdasággal, gépgyártással, beruházással, termeléssel, energetikával, minőségüggyel, egyesületi eseményekkel, oktatással, kutatással foglalkoznak ezek a cikkek, melyeknek már a címe is kifejezi – az épülőben lévő ország és ipar érdekében – a harcos, lelkesítő szándékot. Jellegzetes címek:

- *Haiman György*: Visszaverjük a támadást a sajtóhibák frontján [II(8)1]
- *Benedek Róbert*: Támogassuk a szén-csatát az energiateheresek jobb munkájával [II(12)9]
- *Szilágyi Ottó*: Sztahanovista iskolák a papírgyártó iparban [II(8)25]

Különösen sok írás foglalkozik a sztahanovista mozgalommal, az akkori emberi erőforrás-fejlesztés tipikus megnyilvánulásával.

A politika mélyen áthatja ezeket az újságokat. Mutatóba nézzük *Lengyel Lajos* néhány cikkét:

- A békéért harcolni kell [II(6)1]
- Választási győzelmünkkel a békeharc további fokozásáért [II(11)1]

De megtaláljuk a ma is jól ismert és tisztelt papíros kollégáink értékes szakmai cikkeit is. Pl. *dr. Morvay Sándor* a cellulózyártásról [II(3)3, II(9)3, II(11)28], *Mérő Tibor* a gyárak kiserelési terveiről [II(1)16], *Héring Dezső* a Csepeli Papírgyár minőségellenőrzésének megszervezéséről [II(3)14] értekezik. *Dr.*

Lengyel Pál a szulfitszennylúg-ragasztókról [II(5)21], a ragasztóképessegről [II(10)29] ír. Dr. Vámos György „A papír hazai nyersanyagforrásai” címmel közöl összeállítást [II(11)30].

A cikkek kb. 30%-a – megint csak a kor jellegzetességének megfelelően – szovjet szerzők műve, vagy szovjet anyagot dolgoz fel, de meg kell adni, hogy ezek általában nem politikai, hanem szakmai tanulmányok a főzési folyamatról, a papírok minőségéről stb.

A Lapszemle és a Hírvonatban elvéve találunk bulgár, svájci, amerikai híreket is.

Ha megnézzük az Egyesületi hírek rovatot, megint csak szép „gyöngyszemre” találunk. A II (1) 32. oldalán így indulnak a hírek:

„A Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület 1949 december 16-án, Sztálin elvtárs születésnapja alkalmából díszelőadást tartott, amelyen T. U. és U. A. elvtársak méltatták az esemény jelentőségét, beállítva a sztálini iparpolitika óriási horderejébe.”

Ugorjunk 1 évet, és nézzünk bele a III. évfolyam 1. számába (1951. január). A szerkesztő bizottságban új tagokat is találunk: *Gulyás Vilmos, Katona József, Nemes Andor.*

A cikkek között megint csak túlsúlyban vannak a nyomdaipari írások. Jóval kevesebb a politika, több a szakmai cikk (pl. papírgyártóipari újítások, a papírgép automatikus munkaellenőrzése).

4-nyelvű (magyar, orosz, német, angol) tartalomjegyzék segíti az eligazodást, jelezve, hogy a lap és az egyesület vezetői kitekintettek a világra, bár a nemzetközi kapcsolatok építésére ebben az időben még csak a kelet-európai országok esetében kerülhetett sor.

Ebben a lapszámban hirdettek meg egy pályázatot új címloldal tervezésére, melyet *Kajár Gyula*, a Képzőművészeti Főiskola hallgatója nyert meg (400 Ft), és 1950 augusztusától ez a kép került a címlapra.

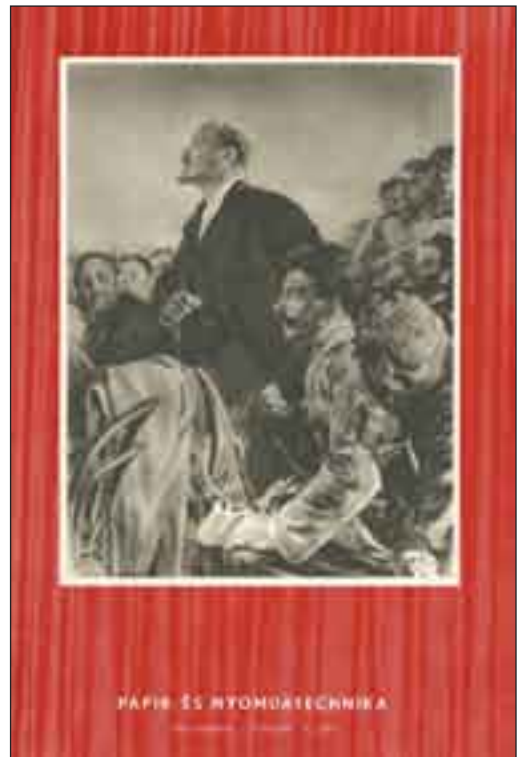
Nem érdektelen a pályázat eredményhirdetése, ahol a díjazott 8 alkotó méltatása után a többiek bírálata így hangzik:

„A megbírált pályázóknak nem akarjuk kedvét szegni – javasoljuk, hogy tanulmányozzák a szovjet könyvek és folyóiratok realista tipográfiját, amelyek tanulságait felhasználva mi is ki fogjuk alakítani az új magyar nyomdatermék korszerű formáját.”

A címlapok egy része is a szovjet kultúrát népszerűsítette. Bemutatjuk (1. kép) a II. évf. 11. számát (1950 november), melyen Kibrik: „Van ilyen párt” c. műve szerepel.

Ellenpontként – jó érzéssel – közöljük Petőfi Sándor képét (2. kép) egy korábbi lapból, az I. évf. 10. számából (1949 augusztus).

Kis szerkezeti változás szerepel a VI. évfolyam 4. számától (1954) kezdve, ugyanis a lapban szétválva jelennek meg a 3 szakma cikkei a következők szerint:

1. kép. A Papír- és nyomdatechnika II. évfolyama 11. számának címlapja. Kibrik: „Van ilyen párt” (1950)

2. kép. A Papír- és nyomdatechnika I. évfolyama 10. számának címlapja. Petőfi Sándor (1949)

- Nyomda- és papírfeldolgozó ipar
- Papír- és cellulózipar
- Magyar Tipográfia (Szántó Tibor szerkesztésében).

Végül nézzük az újság legutolsó, VIII. évfolyamát (1956). A lapban politikai cikk jóval kevesebb van. A szakmai cikkek szerzőinek tollából olyan kiváló publikációk sorjáznak, mint:

- *Bogdán István*: Vízjelek és vízjelkutatás [VIII(1)25]
- *Gáti Péter*: A papír-és nyomdaipar műszaki fejlesztéséért [VIII(1)1]
- *Marton István, Kóbor Lídia, Annus Sándor*: Cellulóz klórdioxidos fehéritése [VIII(1)19]

A legutolsó, 10. számban (1956. október), dr. Morvay Sándor egy fontos beruházásról,

3. kép. Csi Pai-si összegyűjtött fetményei. A Papír- és Nyomdatechnika VIII. évfolyama 9. számának „Magyar Tipográfia” mellékletéből. (1956)

a sztálinvárosi szalmacellulózgyárról értekeznek.

Egy számot visszaugorva, búcsúzzunk el a Papír- és Nyomdatechnikától a 9. szeptemberi szám Magyar Tipográfia mellékletével, melyben Nemes Béla „Nemzetközi Művészeti Könyvkiadás a Műcsarnokban” címmel közöl szép képekkel díszített beszámolót (3. kép).

PAPÍRIPAR

1956 vihara elvitte a papír- és nyomdaipar közös újságját is, 1957-ben különvált a PAPÍRIPAR és a Magyar Grafika, hogy azután 1962-ben egy szám erejéig (5.) ismét közös címlappal jelenjen meg – a PNYME 4. műszaki-tudományos konferenciája alkalmából.

A kezdetektől 1958-ig, a PNYME megalkulásának és az államosításnak a 10. évfordulójáig.

Így mutatkozik be a PAPÍRIPAR 1.-2. száma 1957-ben:

„Új köntösben

Új köntösben lépünk hosszabb kényszer-szünet után olvasóink elé. Az új forma keresése nem abból a szemléletből ered, amely szerint minden, ami új – sokszor csak más – jobb, mint a régi. Mi valóban jobbat akarunk

régi lapunknál, és az új forma, amelyben új tartalmak is kívánunk nyújtani, azoknak a nézeteknek összegezéséből ered, amelyek számos vitában, olvasói anketokon megnyilvánultak. Az új forma alatt elsősorban a két nagy szakmai csoport, a papír- és a nyomdászok lapjának elkülönítését értjük. Közvéleménykutatásunk azt mutatta, hogy az olvasók túlnyomó része csak a szakmáját érintő cikkeket olvassa el.

De ezen a tárgyi okon kívül a haladó hagyományok ápolását is szolgálni véltük, amikor a nyomdaipari részt a nyomdászok körében annak idején igen kedvelt Magyar Grafika cím alatt visszük tovább. Ez természetesen maga után vonta a papíripari ágazat új névadományaizását is. A lapnak ezt a részét PAPIRIPAR néven adjuk ki, amelybe – mai ipari konstrukciók mellett – a papírgyártást megelőző alapanyagipar (tehát a cellulóz is), valamint a papírfeldolgozó ipar is beletartozik.”

A lap felelős szerkesztője továbbra is Lengyel Lajos, szerkesztője dr. Vámos György.

Szerkesztő bizottságának tagjai: Bertalan István, Gáti Péter, Katona Kálmán, dr. Morvay Sándor, Nemes Andor, Kalmár Andorné. A kéthavonta dupla-számmal megjelenő újságot kezdetben a Nyomdaipari Tanulmányi Bizottságban, majd a Kossuth nyomdában nyomják.

A lap állandó rovatai: Hazai hírek, Külföldről, Műszaki Szemle.

Az I. évfolyam szakmai és gazdasági jellegetű tanulmányainak szerzői Alpár Lajos, Mátyás Gyula, Simán Gyula. Beszámol az újság a gyárak fejlesztésének fontos eseményeiről:

- Bächer Mihály: Újtások a Csepeli Papírgyárban [(1-2)13]
- A másolópapírgyár új termékei [(3-4)63]
- A Budai Dobozgyár üzembővítése [(7-8)143].

Hírt ad a szakosztály életéről, programjairól, pályázati eredményeiről. Kitekintésként a világra, megjelenik a TAPPI gráci konferenciájáról szóló beszámoló [(9-10)187], és végül, de nem utolsósorban megjelenik „a szocialista költészet” egy-

egy gyöngyszeme, mint pl. Földeák János „Két vers között” c. műve (4. kép), mely emléket állít a Papírneműgyárnak, a Csomagoló N.V.-nek, a Budai Dobozgyárnak, a Vegypapírgyárnak, a PIÉRT NV-nek [(7-8)121 (1957)].

Két vers között (részlet)

Földeák János verse

Folyóipar még nem közölte,
újságban nem jelent meg,
sem könyvben – de nem ismeretlen
mégsem az embereknek;
különös vers, évekig írtam,
de nem papírosra,
mégis népem ezrei között
lobog a pirosa.

Ritmusát gépek dűbörgik
a Papírneműgyárban:
millió boríték és írka
szapora iramában;
a Csomagoló NV-ben is
ez az áram lüktet,
zacskók százezeit a lisztnek,
cukornak és gyümölcsnek;

a Budai Dobozgyárban is
kattogják friss ütemre
s a legöngyölődő kartonból
így lesz dobozok ezre,
a Vegypapírgyárban meg csévék
cérnának fonalaknak –
ragsszalagtekercek, tálcák és
poharak sorakoznak...

S még hány gyár és üzem dobogja
ezt az íratlan verset,
melynél nagyobb, jobbat, szebbet
még költő nem teremtett,
ilyen verset aligha írtak
még ezen a világon,
mint én, a Papír- és Nyomdaipari
Igazgatóságon.

nőtt s osztozott a PIÉRT NV
s ma hét vállalat tágul
hazánkban s javunkra munkál
s nekem meg bizonyosságul
hirdeti, de szép hazánkban is:
ez épülő egészét
hűségesen erősítette
e különös költészet;

4. kép. Földeák János verse. Papíripar L (7-8) 121 (1957)

A hagyományörzés is erős oldala a lapnak. Kalmár Andorné, Katona Kálmán 1957-es írásai avatták be az olvasót a mexikói és kínai papírművészet titkaiba.

Különszámként (**6.szám**) jelenik meg 1958-ban az államosítás és a PNYME megalakulásának 10. évfordulóján a PAPIRIPAR jubileumi száma (**5. kép**)

Az egyesületnek a papír- és a nyomdász szakmát összefogó szándékát tükrözi, hogy a két lap jubileumi száma külön kötetben, de egy időben, hasonló külsőben jelenik meg. A Magyar Grafika – mint mindig – most is szebb kivitelű és nagyobb terjedelmű, mint a PAPIRIPAR.

A vezércikkben mindenek előtt az egyesület és lapja 10 éves munkáját értékeli. A szaklapok tartalmát illetően szó esik olyan vitákról, mint a „lap túl magas színvonala”, a „szerkesztési merevség”. Elhatározták, hogy

a jövőben „a termelő munka napi kérdéseinek adnak nagyobb súlyt.

A jubileumi szám az iparág üzemeinek beszámolóját tartalmazza az állami ipar 10 esztendejében végzett munkájukról, eredményeikről, fejlődésükről.

A 10 év történetét feldolgozó újság bevezetőjében *Földi László*, a Könnyűipari Miniszter első helyettese önkritikusan jegyzi meg, hogy ez alatt az idő alatt a papíripar lényegében jelentős beruházást nem kapott (a Szolnoki Szalmacellulózgyár kivételével), mégis sokat fejlődött.

A következő 3- és 5-éves tervidőszakra jelentős fejlődést ígért: Csepel – 4.pg., Sztálinváros – cellulózgyár; kartongépek, feldolgozóipari gépek stb.

A jubileumi szám a **6. képen** bemutatott 19 cég 10-éves beszámolóját tartalmazza, melyek közül soknak a nevét és a létezését ma már csak a papír őrzi.

5. kép. A Papíripar 1958-as jubileumi számának címlapja

PAPIRIPAR 10. A jubileumi számban bemutatkozó vállalatok

Csepeli Papírgyár
A 175 éves Diósgyőri Papírgyár
A 30 éves Fűzfői Papírgyár
Hungária Papírlémezgyár
Kartonlemezgyár
Az 50 éves Lábatlani Papírgyár
Pesterzsébeti Papírgyár
Szentendrei Papírgyár
Szolnoki Papírgyár
Dunai Szalmacellulózgyár
Papíripari Kutatóintézet
Budai Dobozgyár
Csomagolóanyaggyár
Másolópapírgyár
Ozalid Vállalat
Papírneműgyár
Vegypapírgyár
Papíripari Anyagellátó Vállalat
Papírellátó Vállalat

6. kép. A Papíripar 1958-as jubileumi számában bemutatott 19 vállalat

1959-től napjainkig**• Legendás szerkesztők, rovatok, címlap, külső**

A PAPIRIPAR „legendás” **alapító főszerkesztője, dr. Vámos György**

A XLII. évf. 3. számáig, 1998 júniusáig, 42 éven keresztül vezette a lapot, majd ekkor átadta a szerkesztést *dr. Polyánszky Évának*, de 2002-ben bekövetkezett haláláig aktívan tovább dolgozott. Ha legendás személyiségekről beszélünk, meg kell emlékeznünk *dr. Morvay Sándorról* is, aki haláláig (2005) – a nagy érdeklődésre számot tartó – Műszaki Szemle szerkesztője volt.

A szerkesztő bizottság tagjai közül az 1977-es év olyan nagyságokat, alapítókat vitt el, mint *Földi László, Lengyel Pál, dr. Gáti György* [XXI](5).

A kezdetektől meglévő **állandó rovatok** mint a Hazai hírek, Külföldről, Műszaki szemle) a III. évfolyamtól (1959) a – *Mány Gyula* által szerkesztett – Balesetelhárítással egészültek ki, majd a 70-es évektől a Könyvismertetés, Egyesületi Krónika is önálló rovatként jelent meg. 1984-től a Restaurátor szakosztály közleményei

színesítették a lapot, *Kastaly Beatrix* és más szerzők tollából.

Az újság tartalma folyamatosan követte a gazdaságban, az iparágban, gyárakban bekövetkezett változásokat, és elmaradhatatlanok voltak a kutatási beszámolók, a műszaki-gazdasági tanulmányok, a világ papíriparáról, a konferenciákról szóló tudósítások, papírtörténeti írások és személyi hírek, kitüntetések.

A PNYME megalakulásának 50. évfordulóján, 1997-ben az egyesület vezetésének figyelmébe kiterjedt a szaklapok megújítására is [Ld. Polyánszky Éva: A PAPIRIPAR c. szaklap megújítása XLII (3)80(1998)], és kérdőíves közvélemény kutatást tartott a tagok körében. Ennek feldolgozása után a tudományos és szakcikkek arányát csökkentettük, és a kor igényeinek megfelelően növeltük a gazdasági, piaci információk arányát.

Már korábban, 1996-tól új rovatok, rovatvezetők léptek be (**7. kép**); a XLII. évf. 4. számától kezdődően pedig (1998. aug.) a máig érvényes rovatbeosztásra tért át az újság.

Szerkesztő bizottság és rovatvezetők (1996)

Felelős szerkesztő: Vámos György

Felelős szerkesztőhelyettes: Polyánszky Éva

A szerkesztőbizottság tagjai:

Beóthy Bertalanné, Borbély Endréné, Fonyódi Ferenc, Hernádi Sándor, Jámbor Tamás, Kalmár Péter, Kardos György, Lindner György, Madai Gyula, Novok-Rostás László, Sümegi Mihály, Szikla Zoltán, Szőke András, Térpál Sándor, Zulauf Róbert.

Rovatvezetők:

Kutatás, tudomány:	<i>Polyánszky Éva</i>	Szabványosítás:	<i>Moravcsik Katalin</i>
Cellulóz- és papírgyártási technológia:	<i>Faludi István</i>	Munkavédelem:	<i>Törzs Gábor</i>
Papírfeldolgozás és csomagolás:	<i>Schwertner Márta</i>	Hagyományvédelem:	<i>Trischler Ferenc</i>
Papírrestaurálás:	<i>Beóthy Bertalanné</i>	Környezetvédelem:	<i>Sümegi Mihály</i>
Oktatás:	<i>Borbély Endréné</i>	Minőségvédelem:	<i>Zsoldos Benő</i>
Papíripari hírek:	<i>Üzemi körvezetők – igazgatók</i>	Könyvszemle, könyvtár:	<i>Tarján Zsuzsa</i>
Egyesületi hírek:	<i>Wertheim Anni</i>	Gazdaság, kereskedelem:	<i>Szőke András</i>
		Műszaki hírek:	<i>Morvay Sándor</i>

7. kép. Szerkesztő bizottság és rovatvezetők (1996)

A **címlap kialakításában** – amint azt az alapítók (pl. *Rózsahegyiné Kalmár Vera*) visszaemlékezéseiből is tudjuk – a kezdetektől fogva segítettek a nyomdász szakosztály vezető személyiségei (*Lengyel Lajos, Haiman György, Szántó Tibor*).

1962-től *Haiman György* tervezésében színes címlappal jelent meg az újság, gyárak, üzemek képét bemutatva. 1982–84 között vízjelek díszítették a lapot. Borítónk máig érvényes formája a XXXIX. évf. 1-2 füzetétől veszi kezdetét, szintén *Haiman György* munkájaként. A lapszerkesztő ezóta is csak a szögletes keretbe foglalt kép tartalmát választja meg és változtatja: 1997–98-ban ismét visszatértünk a vízjelekhez, 1999–2000-ben színes keleti miniatúrákkal (a papírgyártás műveletei) díszítettük a lapot [*W. Schindler: Papier traditionen eines alten Handwerks, – VEB. Fachbuchverlag, Leipzig, 1984.*].

2001–2002-ben színes magyar kódexlapok szerepeltek a címlapon (**8. kép**), 2003-ban üzemrésztetek, 2004–2005-ben színes dúcnyomásos papírok (**9. kép**), majd 2006-tól a múlt század elejéről származó papíripari védjegyek, *Pelbárt Jenő* szíves felajánlásának köszönhetően.

Az esztétikus címlappal magunk is elégedettek vagyunk, de a **lap külseje** összességében nem veszi fel a versenyt a Magyar Grafikáéval. Ahogy arról már 40-50 éve is panaszkodtak a szerkesztők, ma is kevés a hirdetés, ami – gazdaságilag is – megalapozhatná a szebb, színesebb lap előállítását.

Színes mellékletek, betétek a kezdetektől megjelentek a lapban: 1957-ben alufóliával kasírozott nátron selyempapír, 1961–62-ben Kóbor Lídia kutatási eredményeinek illusztrá-

8. kép. A *Papíripar XLV.* évfolyama 5. füzetének címlapja (2001).
A *Képes Krónika* egy lapja

9. kép. A *Papíripar XLVIII.* évfolyama 1. füzetének címlapja (2004). Dúcnyomásos festett papír a *Pialista Központi Könyvtár* állományából: Nagyszombat, 1773

ciójaként cellulózminták stb. Ma is – elvéve – vannak színes betétek, melyek pl. a restaurátorok vagy a kiállítások nyertes munkáit szemléltetik (ld. pl. a 2006-os júniusi számot [L (3)]. Ezek mennyisége azonban semmiképp sem tekinthető elegendőnek.

Az esztétikus megjelenésre törekvő lap többször váltott nyomdát. Kezdetben a Kossuth, majd a Szikra Nyomda, 1991-től a Dürer, 1995-től napjainkig pedig a kiskunhalasi Keményfém és Tsa Szolgáltató Kft. nyomtatja a lapot, 115g/m²-es G-Print papíron, melyet évek óta a Stora Enso Hungary Kft., majd a Papyrus Hungária Rt biztosít számunkra. Köszönettel tartozunk érte!

• *Hogyan követte a lap a papíriparban zajló eseményeket?*

– *Gazdaság, iparpolitika*

A 60-as évek elejétől általában – a Papíripari Vállalat vezérgazgatója által jegyzett – vezércikként jelentek meg a 3- és 5- éves tervek feladatai és eredményei, majd a 60-as évek végétől az új gazdasági rendszerre való átállás követelményei. A mutatóba felsorolt közlemények címét időrendben összeolvasva, kirajzolódik előttünk az államosítást követő

évtizedek iparpolitikájának változása és ennek papíripari megnyilvánulása:

- A papíripar főbb feladatai 1962-ben [VI(1)1(1962)]
- A PV felkészülése az új gazdaságirányítási rendszerre (Czimer László v.ig. beszámolója [XI (2) 41 (1967)])
- Húsz éves az államosított papíripar [XII (2) 41 (1968)]
- Czimer László: Az új gazdaságirányítási rendszer első évének tapasztalatai a papíriparban [XIII (4) 161 (1969)]
- Manek Gyula: A PV 4. ötéves terve [XV (2) 41 (1971)]
- Juhász Mihály: 10 éves a PV [XVII (3) 105 (1973)]
- Béres László: A papíripar fejlesztésére vonatkozó főbb elképzelések a VI. ötéves terv időszakára [XXIII (6) 201 (1979)]

A rendszerváltás időszakát a privatizáció eseményei, a termelés visszaesése, majd a szerkezetváltás jellemezte. Ezt tükrözi Juhász Mihály következő 3 cikke. Az első bemutatja, hogy a problémák ellenére a Papíripari Vállalat az első 100 iparvállalat rangsorában a 13. helyen szerepel (10. kép):

A Papíripari Vállalat helyezése az első 100 hazai iparvállalat rangsorában

Sorrend (bruttó termelési érték szerinti)		A vállalat neve	Rubel-árbevétel szerinti sorrend	Konvertibilis árbevétel szerinti sorrend	Létszám szerinti sorrend
1985	1984				
1	1	Országos Kőolaj- és Gázipari Tröszt	19	2	3
2	2	Villamosművek Tröszt	-	-	4
3	3	Állami Húsipari Tröszt	11	1	5
4	4	Magyar Államvasutak	7	10	1
5	5	Gabona Tröszt	27	3	9
6	6	Alumíniumipari Tröszt	3	4	8
7	7	Tejipari Vállalat Tröszt	-	44	12
8	8	Rába Vagon- és Gépgyár	5	5	11
9	9	Ikarus Karosszéria és Járműgyár	1	26	29
10	10	Tiszai Vegyi Kombinát	9	7	41
11	13	Magyar Posta	-	58	2
12	12	Dunai Vasmű	94	18	22
13	14	Papíripari Vállalat	29	37	18

(Heti Világgazdaság, 1985. dec. 21. 46. p.)

10. kép. A Papíripari Vállalat helyezése. Papíripar XXX (2) 45 (1986)

- *Juhász Mihály*: Küzdelmes évvel, sikeresen fejezte be a PV a hatodik ötéves tervidőszakot [XXX (2) 42 (1986)]
- *Juhász Mihály*: Szerkezetváltás küszöbén a PV [XXXIV (2) 42 (1990)]
- *Juhász Mihály*: 1992-ben még nem sikerült megállítani a termelés visszaesését [XXXVII (2) 42 (1993)]
- Iparpolitika a 90-es évekre [XXXVII (4) 159 (1993)]
- *Dévald László*: A privatizáció helyzete a magyar papíriparban [XXXVIII (4) 128 (1994)]
- *Dévald László*: Privatizáció a magyar papíriparban [XXXIX (1-2) 5 (1995)]

A privatizációval, majd az EU-csatlakozással, napjainkig a – globális világba bekapcsolódó – hazai papíripar helyzetét nem egyszerűen a hazai viszonyok határozták meg, hanem egyre inkább Európa, illetve a világ eseményei. Ezt a változást tükrözik az alábbi közlemények:

- *Polyánszky Éva*: Nemzeti fejlesztési terv (NFT) és Átfogó Fejlesztési Terv (ÁFT) [XLVII (2) 60 (2003)]
- *Polyánszky Éva*: Az európai cellulóz- és papíripar gazdálkodási profilja 2002-ben [XLVII (5) 180 (2003)]
- *Szikla Zoltán, Antalné Csöre Zsuzsa*: A kelet-európai országok papíriparának helyzete 10 évvel a KGST megszűnése után [XLII (1) 29 (2003)]
- *Madai Gyula*: A papíripari és nyomdai csomagolóanyagipari privatizáció néhány általánosítható tanulsága [XLVIII (5) 180 (2004)]
- Az APR interjúja *Thomas Prinzhorn*nal és *Galli Miklóssal* [XLIX (5) 182 (2005)]
- *Juhász Mihály*: A magyarországi papíripar helyzete 2003-ban [XLIX (1) 28 (2005)]
- *Polyánszky Éva*: A kínai papír- és csomagópapír-piac [L (2) 60 (2006)]

– *Gyári események, beruházások*

A PAPIRIPAR nem maradt le a gyárvatásokról (szalmacellulózgyár), a rekonstrukciókról (csepeli 4. gép, hullámüzem), a nagyberuhá-

zásokról (Szolnok), a jubiláló gyárak, illetve az újabb tulajdonosváltások (MONDI) bemutatásáról, Az új eredmények, a nemzetközi versenyképesség (pl. Dunapack) gyakori témája a közleményeknek:

- Felavatták a Dunai Szalmacellulózgyárat [VII (1) (1963)]
- *Knerczér László*: Új hullámüzem épül Csepelen [VIII (3) 92 (1964)]
- *Szilágyi Ottó*: Jubiláló város - jubiláló gyár: 40 éves a Szolnoki Papírgyár [XIX (6) 217 (1975)]
- *Kabai Tibor*: A Csepeli Papírgyár 4. gépének rekonstrukciója [XXIII (1) 23 (1979)]
- *Czaga Kálmán*: Az Újpesti Papírgyár 50 éve [XXIII (4) 157 (1979)]
- 70 éves a Látatlan Papírgyár [XXIII (1) 26 (1979)]
- A Szolnoki Papírgyár új beruházásának ünnepélyes átadása [XXIX (1) 1 (1985)]
- Befejeződött a hullámüzemi rekonstrukció [XXXI (1) 31 (1987)]
- *Galli Miklós*: Hullámtermékgyártásunk a nemzetközi versenyképesség tükrében [XXXIII (1) 20 (1989)]
- *Rutkai Ágnes*: Az ötéves Neusiedler Szolnok Rt. sajtótájékoztatója [XLV (4) 128 (2001)]
- *Turóczi József*: 75 éves a Fűzfői Papírgyár [XLVII (6) 218 (2003)]
- *Bíró Szilvia, Polyánszky Éva*: A Neusiedler Szolnok RT 2004. nov. 16-tól a MONDI Business Paper Hungary Rt. nevet viseli [XLVIII (6) 237 (2004)]
- *Nagy Gábor, Sági Tamás*: A Dunapack Nyíregyházi Papírgyára a flexografikus nyomtatás élvonalában [XLIX (2) 48 (2005)]

– *Környezetgazdálkodás*

Bár a vízgazdálkodás, a hulladék-hasznosítás már az újság első számaintól kezdődően kiemelt fontosságú területe a lapnak, a Riói értekezletet követően különösen nagy súllyal szerepelnek a fenntartható fejlődéssel, a környezettudatos gazdálkodással kapcsolatos írások:

- Papíripar és környezetvédelem. 15. Eucepa Konf. Róma [XVII (5) 191 (1973)]

- A vízszennyezők fizetik a legtöbbet [XLVI (3) 88 (2002)]
- Magyarország programot készít a fenntartható fejlődésre [XLVI (6) 210 (2002)]
- *Hajdú Attila*: A hulladék-újrahasznosítás hazai lehetőségei [XLVI (1) 27 (2002)]
- *Polyánszky Éva*: Az erdészet és a papír- ipar üzenete 10 évvel Rió után [XLVI (6) 202 (2002)]
- *Moravcsikné File Katalin*: AZ EMAS rendszer bevezetésével és működésével kapcsolatos követelmények [XLIX (4) 145 (2005)]

– *Kutatási mérőföldkövek, eredmények, együttműködések*

Természetes, hogy az előzőekben bemutatott gyári eredmények, innovációk szoros kapcsolatban voltak és vannak a kutatással. A lap alapításától kezdve *dr. Vámos György* főszerkesztő egyben a Papíripari Kutatóintézetet is vezette, melynek munkatársi gárdája alkotta a PAPIRIPAR szerzőinek, szerkesztőinek jórészét. Ez a természetes együttműködés – a gazdaság, az iparpolitika gyökeres változásai ellenére – máig is fennmaradt.

A lapban megjelent kutatási beszámolók szerzői között már az 50-es évek végétől megtaláljuk az intézet munkatársait (*Kóbor Lidia, Méré Tibor*). A 60-as évektől *dr. Annus Sándor, dr. Hernádi Sándor, dr. Papp Júlia, Helyes Lászlóné, Zsoldos Benő, dr. Erdélyi József, Völgyi Péter* és munkatársaik kutatási eredményei gazdagítják a lapot. *Dr. Vámos György* 20, majd 30 éves áttekintést ad a hazai kutatásról, 1999-ben pedig az 50 éves kutatóintézetet ünnepli a szakma:

- *Zsoldos Benő*: A Papíripari Kutatóintézet Minőségellenőrző osztályának feladatairól [XII (5) 184 (1968)]
- *Vámos György*: A magyar papíripari kutatás 20 éve [XIII (2) 49 (1969)]
- *Vámos György*: 30 éves a papíripari kutatás [XXIV (1) (1980)]
- A Papíripari Kutatóintézet alapításának 50. évfordulójára rendezett tudományos szimpózium és baráti összejövetel [XLIII (4) 131 (1999)]

A kutatási munkák – sok esetben – egyetemi együttműködések keretében folytak, elsősorban az ELTE Kolloidkémiai Tanszékeivel és a BME Szerves Kémiai Technológiai Tanszékével közösen:

- *Rohrsetzer Sándor* (ELTE), *Völgyi Péter* és mti: A cellulóz rostsuszpenziók külső és kolloid felületének mérése [XXIX (5) 153 (1985)]
- *Rusznák István* (BME) és mti: Iró-nyomó-papírok színárnyalatának és fehérségének módosítása [XXXIII (6) 213 (1989)]

Ezek – és a Könnyűipari Műszaki Főiskolával (később: Budapesti Műszaki Főiskola), valamint a Soproni Egyetemmel (ma Nyugat-Magyarországi Egyetem) kiépült – kapcsolatok máig fennmaradtak, sőt a rendszerváltás után nemzetközi együttműködéssé bővültek.

A külföldi kapcsolatok erősödésével az utóbbi 8 évben számos kutatási beszámoló 2 nyelven (angol és magyar) jelent és jelenik meg.

(Az elmúlt két és fél évtized kutatási témáit és eredményeit teljes részletességgel *Zsoldos Benő*, a papíripari kutatási és újságírás egyik legkiválóbb képviselője mutatja be összeállításában; 233.old)

- *Egyesületi események, ill. személyi hírek*
A PAPIRIPAR – az egyesület Alapszabályában foglalt kötelessége értelmében – tudósított minden fontos eseményről, egyesületi tanácsulésről, küldött-közgyűlésről, jubileumról:

- *Gáti Péter*: 30 éves a MTESZ és a PNYME [XXI (6) 201 (1977)]
- 50 éves a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület [XLII (1) 2,5 (1998)]
- A PNYME Jubileumi Szimpóziuma [XLII (3) 88 (1998)]

Beszámol magának az újságnak a születésnapjáról, kitüntetéséről:

- A 40 éves PAPIRIPAR köszöntése [XL (5) 162-170 (1996)]
- Szerkesztői nívódíj a PAPIRIPARNAK [XLIX (2) 46 (2005)]

- *Polyánszky Éva*: Jubileumi köszöntő, 2006 [L (1) 2 (2006)]

Nyomon követte a lap a papíriparban dolgozók tudományos eredményeit, kitüntetéseit. Példaként a következőket mutatjuk be:

- *Vámos György* Kossuth-díjas [I (3-4) 67 (1957)]
- A papíripar új kandidátusa: *Lengyel Pál* [III (1) 32 (1959)]
- Fiatal egyetemi doktorok a papíriparban (*Kovácsné Papp Júlia, Hernádi Sándor, Kovács György*) [XIII (5) 221 (1969)]
- *Hernádi Sándor* megvédte kandidátusi disszertációját „A cellulóz- és a papír öregedése” tárgyában [XX (2) 67 (1976)]
- *Szikla Zoltán* kandidátusi védése Finnországban „Nedves préselés” témában [XXXIII (2) 50 (1989)]
- Gyémántdiplomák: *Dr. Rusznák István, Dr. Morvay Sándor* [XLVI (6) 210 (2002)]
- A szakma új doktorai [XLVIII (5) 171 (2004)]
- *Annus Sándor* kitüntetése [XLIX (1) 6 (2005)]

– Konferenciák

Dr. Vámos György különösen nagy fontosságot tulajdonított a nemzetközi kapcsolatoknak – és mint az EUCEPA kétszer megválasztott elnöke (1970–71, 1978–83) – kitüntetett szerepet szánt a lapban a három, Budapesten megrendezett EUCEPA konferenciáról szóló tudósításnak:

- A 14. EUCEPA Konferencia (1971) október 18–22: Printability of Paper [XV (6) 217 (1971)]
- A 20. EUCEPA Konferencia (1982) október 18–22: Processes and Control [XXVII (1) 1 (1983)]
- EUCEPA szimpózium (1992. okt. 5–8): „A papír és karton futtathatóságának és nyomtathatóságának javítása” [XXXVII (1) 2 (1993)].

Nem feledkezett a lap meg a külföldi konferenciákról sem (ATIP, EUCEPA, Zellcheming stb.):

- *Madai Gyula, Polyánszky Éva*: A papíripar ma és holnap Kelet-Közép és Kelet Európában, Eucepa, Bécs [XXXVII (6) 232 (1993)]

Az utóbbi évtizedben pedig Szőke András rendszeres évi tudósítását olvashatjuk a gazdasággal, kereskedelemmel foglalkozó PRIMA konferenciákról.

A hazai konferenciák sorából nagy súllyal szerepelnek még a lapban a Papírfeldolgozó Napokról, ill. a Fehérmíves Napokról szóló beszámolók is, különösen azok, melyek nemzetközi részvétellel (pl. COST-együttműködésben) zajlottak le. Egyik legemlékezetesebb a balatonkenesei konferencia volt 2000-ben:

- *Károlyiné Szabó Piroska*: Papíripari Szimpózium és Fehérmíves Nap [XLIV (6) 204 (2000)]
- *Rézművesné Bajkai Anikó*: Papírfeldolgozó Napok, Eger [XLV (4) 125 (2001)]
- *Rab Attila, Károlyiné Szabó Piroska*: A fehérmíves hagyomány szervezett ápolásának gyökerei, avagy napjainkban is teremthető hagyomány [XLVIII (3) 92 (2004)]

– Egyéb témák és rovatok

Sok más fontos terület maradt ki az előző – témák szerinti – felsorolásból. Részben azért, mert az idő és a papír véges. Ilyenek pl. az Európai csatlakozás hírei, melyek külön rovatban szerepeltek, és a csatlakozás előtti években (2003–2004) megsűrűsödött teendőket, feladatokat, változásokat voltak hivatva bemutatni.

De nem emeltük itt ki olyan fontos témákat sem, melyeket egy-egy későbbi fejezetben részletesen bemutatunk (pl. oktatás, szabványosítás, minőségbiztosítás, emberi erőforrás fejlesztése).

Ugyancsak szűken bántunk a papírtörténet, hagyományörzés, restaurálás cikkeivel, mert ezekkel szintén külön közlemény foglalkozik. Ugyanez érvényes a kutatás-fejlesztés legfőbb eredményeire, melyeket *Zsoldos Benő* cikke részletez, ill. a papíripari technológiák fejlődésére, amit *Térpál Sándor* mutat be.

11. kép. Bogdán István: javasolt magyar papírgyártó címer vázlatja.

Papíripar XXII (4) 149 (1978)

a Kutatóintézet munkatársainak tollából – állandó rovatban szerepeltek már a 60-as évek közepétől Kalmár Andorné, majd napjainkban Tarján Ferencné tollából.

Zárjuk ezt a fejezetet a Bogdán István által 1978-ban javasolt magyar papírgyártó címer vázlatával [XXII (4) 149 (1978)] (11. kép).

Nem mehetünk el szó nélkül a dr. Vámos György szerkesztésében 1984-ben megjelent Papíripari ABC c. könyv lapunkban történt ismertetése mellett. Ez a mű csaknem 20 évig a lexikon szerepét töltötte be. 2003-ban az új Papíripari Lexikont mutatta be lapunk. Könyvismeretések – elsősorban

Zárszó

Az előző oldalakon megkíséreltük a lehetetlent: áttekintést adni az 1948-tól 2006-ig eltelt 58 évről, a Papír- és Nyomdatechnika, majd a PAPIRIPAR c. szaklapok tükrében.

Nagyot fordult velünk a világ – többször is – ez alatt a több mint fél évszázad alatt.

E lapok híven tudósítottak a korról, a papír- ipar mindennapi eseményeiről, hazai és külföldi vonatkozásban.

Rendeteg kemény munkát, tudást, tapasztalatot tükröznek a két lap itt felsorolt és fel nem sorolt írásai. Sok élet munkája van mögöttük, emberi sikerek és kudarcok.

A legnagyobb tisztelettel kell forgatnunk ezeket a lapokat, még akkor is, ha bizonyos dolgok ma nem úgy tűnnek fel, mint 5-6 évtizede. Ipartörténetet hagytak ránk az alapítók és a szerzők, és ehhez csatlakoznak mai szerzőink, munkatársaink is.

Ezért – a szakma nevében – valamennyiüknek köszönetet mondok.

Becsüljük meg a szakma kiválóságait és az írástudókat!

TÖRÖK

A törökgyártó, a papír- és a papírfeldolgozó-ipari gépekhez kapcsolódó gazdasági és technológiai tanácsadással, gép- és alkatrész kereskedelemmel foglalkozik. A FABIO PERINI, KPL PACKAGING, DIATEC; FRITZ IBACH és a MAFINSA cégek kizárólagos képviselője Magyarországon.

TÖRÖK ÉS TÁRSAI KFT. a csomagoló-, a papír- és a papírfeldolgozó-ipari gépekhez kapcsolódó gazdasági és technológiai tanácsadással, gép- és alkatrész kereskedelemmel foglalkozik. A FABIO PERINI, KPL PACKAGING, DIATEC; FRITZ IBACH és a MAFINSA cégek kizárólagos képviselője Magyarországon.

1023 Budapest, Borbolya u.8.

Tel.: 1-326-3073, 1-438-4492

Fax.: 1-326-1466

E-mail: torok.partner@hu.inter.net

2541 Lábatlan, Rákóczi út 113.

33-463-725

33-463-725

torpartner@piszkenet.hu

FRITZ IBACH

MAFinsa

FLOWTEC

GLV

WOMAKO

Ilmy

E.C.H. WILL

SHM

KUGLER - WOMAKO

PEMCO

WRAPMATIC

FABIO PERINI

CASMATIC

DIATEC

KÖRBER
PAPERLINK